

נחמד למקרא

כל דברי
התורה והחיזוק
מוקדשים לרפואת
טובה בת שרה שתחי'

פנינים מתוך הספר 'נחמד למקרא' העתיד לצאת לאור בעז"ה | פרשת במדבר

"ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו" (ד, כ)

בשורת "רב פעלים" (ח"ד, או"ח, סי' מב) נשאל, איך מסתיימת הפרשה בדבר רע - "ומתו", הא קיי"ל ("ירושלמי" מגילה פ"ג, ה"ז) אין מסיימין בדבר רע. וכן פסק הרמ"א (או"ח, סו"ס קלח) "ויכון שיתחיל תמיד לקרוא בדבר טוב, ויסיים בדבר טוב".

ותירץ ה"רב פעלים", "כיון דאחר סיום הפרשה מברך העולה ברכת התורה, שהיא תקנת חז"ל אנשי כנסת הגדולה, והיא חיוב על אדם, לא חשיב סיום - "ומתו" סיום, אלא ברכת התורה הוא הסיום, ואפילו שהחזן קורא והעולה מברך, כיון דצריך להטות אזניו אל הברכה ולענות אמן והשומע דינו כקורא".

והוסיף (שם), "מיהו הלומד שנים מקרא שאינו מברך אחר קריאתו, כשיגיע, לא יסיים 'ומתו' וישתוק, אלא יאמר פסוק א' מפרשה שניה שאחריה, או פסוק א' ממה שקרא, וג"כ יאמר אותו שנים מקרא ואחד תרגום. וכן יזהר בהפטרות, כמו הפטרה דפרשת טהרות המסיימת 'וירמסוהו וימות', דג"כ יאמר בסיום, פסוק מפסוקי הפטרה שקרא. וכבר בעבור זה, נהגו המדפיסים להדפיס הפטרה המסיימת 'כל הארץ חרם', להדפיס פעם שנית פסוק 'הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא' האמור קודם, וכופלין אותו עוד, לסיים בטוב, עכ"ל".

⋮

ובפשטות יש לומר, דאין זה חשיב סיום בדבר רע, דכוונת הכתוב לומר - שלא יבואו לראות כבלע את הקדש, וממילא לא ימותו, וזהו שתרגום "אונקלוס" (כאן) "ולא יעלון למחזי כד מכסן ית מני קודשא ולא ימותון", נמצא, דאדרבה הכתוב נותן עצה שלא ימותו, וא"כ לא היה דבר רע.

וכע"ז מובא בספר "מגדים חדשים" (מועד קטן כח:): בשם ה"שושנים לדוד", ליישב קושיית ה"תוספות יום טוב" (סוף מסכת ידים), איך מסתיימת מסכת פאה, בתיבות "שנאמר ושוחד לא תקח כי השוחד יעור פקחים" וכו', הא אין מסיימים בדבר רע. אלא, שאין נקרא לסיים בדבר רע, אלא כשהרע הוא מילתא דפסיקתא, אבל הפסוק אומר "ושוחד לא תקח", מכיון שהשוחד מעוור עיני פקחים, ולכן אני אומר לך שאל תקח שוחד ולא תינזק, וא"כ הוא דבר טוב והצלח, עכ"ד.

ומכאן יש להעיר, עמש"כ רש"י סוף פרשת קרח (יח, לב) עה"פ "ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו", ופרש"י (שם) "הא אם תחללו, תמותו", דאמאי סיים בדבר רע.

⋮

עי' עוד, בהגהות מהרש"ם (מועד קטן כח:): שיישב, דסיום אינו נחשב אלא בחומש שלם. ועוד, שמאחר שאין מוקדם ומאוחר בתורה, א"כ יתכן שפסוק זה המסיים בדבר רע, מקומו באמת באמצע הפרשה. ועוד, דכיון דהתורה אצולה מה' יתברך, וכתוב (איכה ג, לח) "מפי עליון לא תצא הרעות", א"כ הגם שכפי הנגלה לעינינו פשט הכתוב מורה על רעה, אך באמת טוב גנוז בו, עיי"ש.

"וימת זרע ואביהוא לפני ה' בהקרבתם אש זרה לפני ה' במדבר סיני ובזנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם" (ג, ד)

יש לדקדק, מדוע נאמר "ויכהן", בלשון יחיד, הא קאי על "אלעזר ואיתמר", והו"ל למימר "ויכהנו", בלשון רבים, וכמו שנאמר בדברי הימים א-ב (ב) "ויכהנו אלעזר ואיתמר".

והנה, ב"מדרש רבה" (במדבר ב, כו) פליגי מתי כיהנו אלעזר ואיתמר. רבי יצחק אמר, בחייו של אהרן. רבי חייה בר אבא אמר, במותו.

ונראה, דלמ"ד לאחר מותו, לא קשיא מידי, דהא בכהונה גדולה אין משמש אלא רק כהן אחד [עי' רש"י להלן (טז, ו) "אנו אין לנו אלא ה' אחד וכו', וכהן גדול אחד"], וע"כ כשמת אהרן נתמנה אלעזר, וכשמת אלעזר נתמנה איתמר, וכן כתיב (דברים י, ו) "שם מת אהרן ויקבר שם ויכהן אלעזר בנו תחתיו". נמצא, שלא שימש אלא רק כהן גדול אחד, לכך נאמר "ויכהן" בלשון יחיד. וכבר רמז לזה ה"מדרש רבה" (שם, בסוף דבריו), עיי"ש.

⋮

אולם, למ"ד בחייו של אהרן, וכ"ה שיטת רש"י (כאן) "על פני אהרן, בחייו", לכאורה אכתי קשיא. דבפשטות, שניהם היו כהנים גדולים בחיי אביהם, וכמבואר ברמב"ן (כאן) "בעבור שאמר 'הכהנים המשחים', שהיו גם הם כהנים גדולים נמשחים כמוהו בחייו, ולא יעשה כן לדורות", וא"כ אמאי נאמר "ויכהן" בלשון יחיד.

אכן, לא קשיא מידי, דהנה ב"מדרש רבה" (שם) איתא: "על דעתיה דרבי יצחק דהוא אמר בחייו, ארע טומאה באהרן שימש אלעזר, ארע טומאה באלעזר שימש איתמר", הרי שאע"פ שהיו שניהם כהנים גדולים בחיי אביהם, מ"מ לא שימשו ביחד, ורק אם ארע טומאה באלעזר [לאחר שארע טומאה באהרן] שימש איתמר, לכך נאמר "ויכהן" בלשון יחיד.

"כי לי כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל מאדם עד בהמה לי יהיו אנני ה'" (ג, יג)

ב"מכילתא דרשב"י" (פרשת בא, יג, יב) איתא, בשלושה מקומות נתקדשו הבכורות, בארץ מצרים, במדבר, ובכניסתם לארץ. בארץ מצרים - "קדש לי כל בכור" (שמות יג, ב), במדבר - "כי לי כל בכור" (כאן), ובכניסתן לארץ - "והעברת כל פטר רחם לה" (שם, פסוק יב).

ולכאורה, יש לרמוז זאת אף בקרא כאן, דג' פעמים מוזכר בקרא תיבת - "בכור", כנגד ג' המקומות שנתקדשו בהם הבכורות.

דרך קניית התורה:

נאמר בפרשתנו (ד, ד) "זאת עבדת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים".

ויש לרמוז בהאי קרא - "דרך קניית התורה", דהנה תיבת "זאת" היא רמז לתורה, כדאיתא בע"ז (ב:): אין זאת אלא תורה, שנאמר (דברים ד, מד) "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל". וכן נאמר (ויקרא ז, לו) "וזאת התורה לעלה למנחה" וכו'.

והדרך והעבודה - "עבדת" - לקנות תורה, הוא ע"י כמה תנאים הכרחיים.

התנאי האחד: "בני קהת" - שאדם יקהה פיו מתענוגות העולם הזה, וכן יקהה עיניו משינה, כדאיתא בעירובין (כא:--כב.) "שחורות כעורב, במי אתה מוצאן, במי שמשכים ומעריב עליהן לבית המדרש. רבה אמר, במי שמשחיר פניו עליהן כעורב". וביאר המהרש"א (ח"א שם), דהיינו שמענה עצמו על דברי תורה, ומשחיר פניו כמו שהעורב שחור. אי נמי, שימעט במזונותיו, כמו העורב שמזונותיו מועטין ואינן מצויין לו.

[אכן לעתיד לבוא, כל שהשחיר פניו על דברי תורה בעולם הזה, הקב"ה מבהיק זיוו לעולם הבא. וכל המרעיב עצמו על דברי תורה בעולם הזה, הקב"ה משביעו לעולם הבא כדאיתא בסנהדרין (ק.), עיי"ש].

והכי איתא ב"תנחומא" (פרשת נח, אות ג) "כל מי שאוהב עושר ותענוג, אינו יכול ללמוד תורה שבעל פה, לפי שיש בה צער גדול ונדוד שנה, ויש מבלה ומנבל עצמו עליה, לפיכך מתן שכרה לעולם הבא". וכ"כ הרמב"ם (פ"ג מת"ת הי"ב) "אין דברי תורה מתקיימין במי שמרפה עצמו עליהן, ולא באלו שלומדין מתוך עדון ומתוך אכילה ושתייה, אלא במי שממית עצמו עליהן ומצער גופו תמיד, ולא יתן שנה לעיניו ולעפעפיו תנומה" וכו'.

התנאי השני: "באהל" - שאדם צריך להרגיש את העולם הזה בבחינת אוהל - עראי, כדתנן באבות (פ"ד, מט"ז) "רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוודור, כדי שתכנס לטרקלין". וכע"ז איתא בעירובין (נד.). "אמר ליה שמואל לרב יהודה, שינא, חטוף ואכול חטוף ואישתי, דעלמא דאזלינן מיניה כהלולא דמי". וכן יש להמליץ על זה, מאמר חז"ל (סוכה ב.) "צא מדיירת קבע, ושב בדיירת עראי".

אי נמי, כדרך שביארנו בתנאי הראשון, שאדם צריך להמית עצמו באוהלה של תורה, כדאיתא בשבת (פג:): "אמר ר"ל, אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר (במדבר יט, יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל". ועי' באגרות ה"חזון איש" (ח"א, אגרת ג), שהמיתה האמורה כאן, היא הריגת החיים השיטחיים, שההמיתה הזאת היא היוצרת את החיים האמיתיים.

ובאמת, שהכל ענין אחד הוא, שאדם שיפנים שכל העולם הזה הבל ועראי, יוכל למסור נפש ולהמית עצמו באוהלה של תורה.

התנאי השלישי: "מועד" - שאדם צריך לקבוע לעצמו מועדים וזמנים ללמוד תורה, שלא יבטלם בשום אופן שבעולם, כמש"כ ה"פלא יועץ" (ערך קביעות) "ומעלת הקביעות הוא, שיהא אותו עת קבוע לו ללימודו, לא יחליפנו ולא ימיר אותו, אפילו אם יש לו עסק רב וחושב שמוצא להרויח הרבה באותו עת, לא יחוש ולא ישוב מפני כל להניח קביעותו, וד' ישלם לו, ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב" (תהלים לד, יא). וכן תחילת דינו של אדם, הוא

על קביעת עתים לתורה - דייקא, כדאיתא בשבת (לא). "אמר רבא, בשעה שמכניסין אדם לדין, אומרים לו, נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורביה" וכו'.

ואם יעשה כן, יזכה להיות - "קדש הקדשים", כמש"כ הרמב"ם (סוף הלכות שמיטה ויובל) "ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלוקים, ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים, ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו" וכו', עיי"ש.

טעם החיים:

כתב ה"אור החיים" (דברים ו, כה) "הגם שכפי האמת, עלינו לשלם שכר לאלוקינו ברוך הוא, שהטעימנו עריבות נעימות מתיקות אהבתו בלבנו, מתוקים וערבים לאין תכלית, אלא שיטול אדם שכר על התעצמותו עד שהשיג טעם בחיים".

עוד כתב (שם יא, כז) "השמיעה בתורה הוא תענוג מופלא ומחיה הנפש, כאומרו (ישעיה נה, ג) שמעו ותחי נפשכם, והמרגיש בטעם התורה תשיחנו נפשו, כי עליו לשלם גמול טוב למתן מתנה טובה מופלאת, ואין צריך לומר שאין לתבוע שכר עליה".

הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, נסע פעם ברחוב השומר, וראה מודעת ענק 'קוקה קולה' - טעם החיים, מיד נחרד לנפשו, עד כדי כך אנשים רדודים, זהו הטעם של החיים שלהם! טעם החיים - הוא מתיקות ועריבות טיב התורה.

מסופר על הגרא"מ שך זצ"ל, שבוקר אחד נכנס בחור מהשיבה אל ביתו לשאול שאלה בלימוד, והנה הוא רואה את ראש הישיבה עומד על הסולם ליד הארון, כשירו האחת אחות ברמב"ם, ובידו השניה מבצבצת פרוסת לחם יבשה.

התלמיד חיכה בצד, עד שראש הישיבה ירד מהסולם כשעל פניו שפוכה נהרה מיוחדת. התלמיד שבא לשאול שאלה בלימוד, עמד מול שאלה אחרת שנקרתה במוחו, הוא פנה לראש הישיבה בדאגה - "האם פרוסת הלחם היבשה היא כל ארוחת הבוקר?" ענה לו ראש הישיבה בתנועת ביטול - "אין זה לחם יבש כלל, זו פרוסת לחם עם 'שטיקל' רמב"ם בהלכות דעות".

עונג שעולה על כל העינוגים!!!

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו (סיפור):

בעת שנולד בן נין להגרי"ש אלישיב זצ"ל, הוא סירב להיות סנדק, כי הברית היתה בני ברק, והרגיש שהנסיעה תפריע לו לסדר הלימוד וכו'. באותו זמן הגיע לבקר חתנו הגר"ח קנייבסקי שליט"א זצ"ל, ודיבר איתו על החשיבות שהוא יהיה סנדק בברית, שכן כתוב ב"זוהר הקדוש" שמי שזוכה להכניס לברית בן נין, זוכה לעולם הבא.

השיב לו הגרי"ש אלישיב, אני יודע שכתוב - "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו" (פסחים נ.). לא כתוב "אשר מי שבא לכאן וסגולות בידו", אם יש "תלמודו בידו" - יקבלו אותו, ואם לאו - לא יקבלו אותו ("פרי עמלנו").